

“

การรับรู้ในปัญหาด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลของ นักศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อการพัฒนาชุมชน

UNDERGRADUATE STUDENTS' PERCEPTIONS ABOUT PROBLEMS
OF PERSONAL VALUES AND BELIEFS AND THEIR IMPACT
ON INTERPERSONAL COMMUNICATION FOR COMMUNITY DEVELOPMENT

”

ณัฐนันท์ ศิริเจริญ

การรับรู้ในปัญหาด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลของ นักศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อการพัฒนาชุมชน

UNDERGRADUATE STUDENTS' PERCEPTIONS ABOUT PROBLEMS
OF PERSONAL VALUES AND BELIEFS AND THEIR IMPACT
ON INTERPERSONAL COMMUNICATION FOR COMMUNITY DEVELOPMENT

ณัฐนันท์ ศิริเจริญ

Nattanun Siricharoen

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Faculty of Communication Arts, Huachiew Chalermprakiet University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลของนักศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลกับการพัฒนาชุมชน 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นและการพัฒนาชุมชน 4) เพื่อสรุปนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น รวมทั้งจะส่งผลไปถึงการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มย่อย สรุปผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นด้านค่านิยมส่วนบุคคลเกี่ยวกับปัจจัยการคิดนอกกรอบเพื่อสร้างความแตกต่าง ในระดับมากที่สุดจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.47 ความคิดเห็นด้านความเชื่อที่ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตไม่ใช่เหตุบังเอิญและเชื่อว่าคนเราพัฒนาได้ถ้าตั้งใจจริงต้องทำได้ อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน คือด้านละ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 13.59 ผลการทดสอบโดยมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 พบว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านค่านิยมส่วนบุคคลกับการพัฒนาชุมชน มีค่าไคสแควร์ = .007 คือ ยอมรับสมมติฐาน ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านความเชื่อส่วนบุคคลกับการพัฒนาชุมชน มีค่าไคสแควร์ = .091 คือ ปฏิเสธสมมติฐาน และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นและการพัฒนาชุมชน มีค่าไคสแควร์ = .001 คือ ยอมรับสมมติฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มย่อย สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าปัจจัยด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลจะส่งผลต่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นไปในทางที่ดีมากขึ้น ในอีกด้านหนึ่งถึงแม้ว่าผู้คนในชุมชนมีปัจจัยทั้งสองด้านแตกต่างกันแต่ถ้าสามารถปรับค่านิยมและความเชื่อเข้าหากันได้และทำการสื่อสารกันได้อย่างเป็นมิตร จะทำให้เกิดความร่วมมือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเองให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ค่านิยมส่วนบุคคล ความเชื่อส่วนบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล การพัฒนาชุมชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to survey the opinions of a group of sample undergraduate students on personal values and beliefs; 2) to analyze the relationship of the variable of gender with the impact of personal values and beliefs on community development; 3) to analyze the relationship of the variable of gender with the impact of interpersonal communication on community development; and 4) to form recommendations on how to solve problems related to personal values and beliefs that impact interpersonal communication and community development. The research method employed both qualitative and quantitative data collection methods, including a questionnaire and focus group discussions. The quantitative data showed that 18 of the samples (17.47%) placed the greatest importance on the value of thinking outside the box and creating differentiation. For personal beliefs, 14 of the samples (13.59%) gave the highest score to the belief that everything in life is not accidental and people have the agency to develop if they put in sincere effort. The following relationships were found to be statistically significant at .05 confidence level: the relationship of the variable of gender to the impact of personal values on community development had a chi square value .007 so the hypothesis was supported. The relationship of the variable of gender to the impact of personal beliefs on community development had a chi square value .091 so the hypothesis was rejected. The relationship of the variable of gender to the impact of interpersonal communication on community development had a chi square value = .001 and the hypothesis was upheld. Qualitative data from the group discussions indicated that the majority of samples strongly agreed that personal values and beliefs affect communication to develop relationships with other people and can have a positive impact on community development. They perceived that even if people began with differing values and beliefs, they could reach an agreement to better align their values and engage in friendly communication. This can create cooperation to prevent and solve problems in the community and to achieve effective community development.

Keywords: Personal values, Personal beliefs, Interpersonal communication, Community development

บทนำ

การพัฒนาใดๆ จะสำเร็จได้นั้น มีปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ การสื่อสารในระดับต่างๆ ทั้งระดับปัจเจกบุคคล ระดับชุมชน ระดับสังคมและประเทศชาติ เพราะการสื่อสาร สามารถช่วยสร้างกรอบความคิดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ ดังนั้นการสื่อสารจึงสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม ความเชื่อและพฤติกรรมของผู้คนได้ โดยผู้สื่อสารทำการส่งข้อมูลข่าวสารที่บ่งบอกความหมายตามความตั้งใจที่เตรียมการไว้และผู้รับสารสามารถเข้าใจ ยอมรับในเนื้อหาสาระที่ได้รับด้วย จึงทำให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาในด้านต่างๆ ตามมา การสื่อสารจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นหนึ่งในกระบวนการกลมกล่อมกลาสังคม โดยเฉพาะการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นและจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยจุดสำคัญที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาชุมชนได้อย่างชัดเจน คือ การพัฒนาต่างๆ จะเกิดความติดขัดและไม่ประสบความสำเร็จอย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้ เพราะมีปัจจัยสำคัญมากอีก 2 ประการ คือ ค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อให้การสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชนนั้นไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ ในบริบทต้องประเด็นนี้ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาให้ทราบถึงความคิดเห็นและความต้องการของกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ใน

มหาวิทยาลัยว่าเป็นเช่นไร เพราะกลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้กำลังอยู่ในวัยที่เป็นกำลังสำคัญให้กับการพัฒนาชุมชนถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของตนเอง

ดังนั้นการพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ก็เพียงได้นั้น นอกจากการสื่อสารที่ดีแล้วยังต้องขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล ปัจจัยด้านค่านิยมส่วนบุคคล และปัจจัยด้านความเชื่อส่วนบุคคลด้วย ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องได้จากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences Theory) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดเรื่องสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus-Response) และนำมาประยุกต์ใช้ โดย DeFleur, M. L., & Ball-Rokeach, S. (1982) ได้อธิบายไว้ว่า มนุษย์มีความแตกต่างกันอย่างมาก หลายประการ ในองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยาส่วนบุคคล เป็นความแตกต่างที่เกิดจากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ รวมเป็นลักษณะทางจิตวิทยาส่วนบุคคลที่ต่างกันไป ความแตกต่างนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม โดยหลักการพื้นฐานสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ 1) บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพและสภาพจิตวิทยา 2) ความแตกต่างกันดังกล่าวนี้เป็นเพราะบุคคลมีการเรียนรู้ 3) บุคคลที่อยู่ต่างสภาพแวดล้อมกันจะได้รับการเรียนรู้ที่ต่างกันไป 4) การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไป ซึ่งส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตของบุคคลที่ต่างกันไป ส่งผลทำให้กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์แตกต่างกันไป ส่งผลต่อการกระทำของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน เช่น การให้ความร่วมมือหรือการต่อต้านต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาในชุมชน โดยปัจจัยที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา คือ ปัจจัยด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารและกระบวนการเลือกเปิดรับสารที่ต่างกันไป ตามขั้นตอนสำคัญ 4 ประการ คือ

ขั้นตอนแรก คือ การเลือกเปิดรับสาร (Selective Exposure) เป็นกระบวนการแรกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคล ที่พิจารณาจากค่านิยมและความเชื่อของตนเองว่าพร้อมที่จะเปิดรับสารหรือไม่ จะเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารประเภทไหน จากสื่อใด และเวลาใด

ขั้นตอนที่สอง คือ การเลือกสารที่สนใจ (Selective Attention) เป็นขั้นตอนที่ถัดจากขั้นตอนแรก หลังจากการเปิดรับสารแล้ว บุคคลจะเลือกสรรข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องหรือสนับสนุนความต้องการของตนเอง (Supportive Information)

ขั้นตอนที่สาม คือ การเลือกสรรการรับรู้ (Selective Perception) มนุษย์มีแนวโน้มที่จะรับรู้สารสนเทศที่ตนเห็นว่าสนใจตรงกับค่านิยมและความเชื่อของตนเอง โดยการแปรสภาพข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศที่สนใจไปเป็นความรู้พื้นฐาน (Cognition)

ขั้นตอนที่สี่ คือ การจดจำ (Selective Retention) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่บุคคลจะนำความรู้พื้นฐานที่สอดคล้องกับค่านิยมและความเชื่อของตนพัฒนาต่อไปเป็นการยอมรับที่ถาวร คือ พร้อมที่จะจดจำต่อไป

2. ปัจจัยด้านค่านิยมส่วนบุคคล สุพัตรา สุภาพ (2531) ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องค่านิยมของสังคมเมืองและค่านิยมของสังคมชนบทในสังคมไทยไว้ ซึ่งค่านิยมของทั้งสองประเภทมีอิทธิพลส่งผลต่อค่านิยมที่สืบทอดไปยังพฤติกรรมของบุคคล โดยมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

ค่านิยมของสังคมเมือง คือ เชื่อในเรื่องเหตุและผล ขึ้นอยู่กับเวลา มีการแข่งขันมาก นิยมตะวันตก ชอบจัดงานพิธีฟุ่มเฟือยหรูหรา นิยมวัตถุ ชอบทำอะไรเป็นทางการ ยกย่องผู้มีอำนาจผู้มีตำแหน่ง วินัย ไม่รักของส่วนรวม พุดมากกว่าทำ ไม่ชอบเห็นใครเหนือกว่า เห็นแก่ตัวไม่เชื่อใจใคร

ค่านิยมของสังคมชนบท คือ ยอมรับบุญรับกรรมไม่โต้แย้ง ขึ้นอยู่กับธรรมชาติ เชื่อถือโชคกลาง ชอบเสียงโชค นิยมเครื่องประดับ นิยมคุณความดี นิยมพิธีการและการทำบุญเกินกำลัง ชอบเป็นฝ่ายรับมากกว่าฝ่ายรุก ทำงานเป็นเล่นทำเล่นเป็นงาน พึ่งพาอาศัยกัน มีความเป็นส่วนตัวมากเกินไป รักญาติพี่น้อง มีความสันโดษ หวังความสุขชั่วพริบตา

โดยเฉพาะค่านิยมของบุคคล (Human Value) เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก เพราะมักเป็นสิ่งที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เยาว์วัย โดยสะสมขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ผนวกกับประสบการณ์ สิ่งที่มีอิทธิพลทำให้เกิดค่านิยมของแต่ละบุคคลมีที่มาจากหลายประการ เช่น จากวัฒนธรรมของสังคมที่อยู่อาศัย จากวิถีปฏิบัติในครอบครัวในชุมชน ค่านิยม จึงเป็นความเชื่อที่คงทนถาวรพอสมควร (Rokeach, 1973) และเป็นตัวกำหนดแบบแผนในการดำเนินชีวิต (Mode of Conduct)

รวมทั้งเป็นจุดมุ่งหมายของชีวิต (End-States of Existence) ที่บุคคล ชุมชนและสังคมเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและชื่นชอบ (Preferable) โดยเฉพาะค่านิยมของบุคคล เป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดและจะมีอิทธิพลต่อความคิด การตัดสินใจ รวมทั้งพฤติกรรมการแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลด้วยเสมอ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2558, ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพ็ชร, 2558, Schwartz, 2006)

นอกจากนั้น ฤทธิณณ์ท์ เชื้อทอง และรุจิระ โรจนประภายนต์ (2559) ยังได้นำเสนอแนวคิดเรื่องค่านิยมที่สำคัญของคนไทย จำนวน 10 ค่านิยม โดยค่านิยมทั้งหมดล้วนส่งผลต่อแบบแผนพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น ประกอบด้วยค่านิยมต่างๆ ดังนี้ คือ 1) การให้ความสำคัญกับตัวเองหรือบุคคล 2) ภาวะบุญคุณ 3) การปรับตัวเข้ากับโอกาสและสิ่งแวดล้อม 4) ความสัมพันธ์และคุณธรรมทางสังคม 5) ความมั่งคั่งร่ำรวย 6) การมีความรู้ความสามารถ 7) อำนาจนิยม 8) พุทธศาสนา 9) การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และ 10) ความสนุกสนาน

จากข้อมูลจะพบว่ามนุษย์แต่ละคนจะมีความแตกต่างหลากหลายทั้งค่านิยมและความเชื่อ ส่วนบุคคล ความรู้ความสามารถ ทักษะความชำนาญ บุคลิกภาพ ทัศนคติ การรับรู้ ความพึงพอใจความชอบหรือไม่ชอบสิ่งต่างๆ ที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงเป็นปกติวิสัยที่จะเกิดปัญหาความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันได้ บางครั้งจึงเกิดการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากรหรือความดีความชอบกัน (สุพานี สุฤษฎ์วานิช, 2552) ดังนั้นการมีปัจจัยต่างๆ ด้านความคิดเห็นและมุมมองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกันนี้เอง จึงเกิดเป็นสาเหตุของการกระทบกระทั่งกันและกลายเป็นความไม่พึงพอใจกันไม่ชอบหน้ากันเกิดความไม่ลงรอยกันและสุดท้ายจะกลายเป็นความขัดแย้งกันที่สุดในที่สุด โดยผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องอีกเรื่องหนึ่งของฤทธิณณ์ท์ เชื้อทอง และรุจิระ โรจนประภายนต์ (2561) พบข้อมูลว่า ค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับตัวเองหรือตัวบุคคลมากที่สุด (ร้อยละ 85.40) และค่านิยมเกี่ยวกับการมีความรู้ ความสามารถน้อยที่สุด (ร้อยละ 26.90)

Phillips (1965) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าคนไทยส่วนใหญ่มีค่านิยมเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Self-Centered) จึงส่งผลให้มีพฤติกรรมชอบทำอะไรตามที่ตนเองพึงพอใจ เป็นคนไม่ค่อยตรงต่อเวลา มีพฤติกรรมการเล่นแบบตามกระแสสังคม เช่น ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่ค่อยมีจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ เกียจคร้าน ไม่ค่อยมีความอดทนและเห็นแก่ตัว

Miller (1995) ให้ความหมายเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมว่าเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของมนุษย์ เพราะค่านิยมมีผลต่อความรู้สึก ความคิด และท่าทางการแสดงออก ที่ทำให้สังคมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นสิ่งที่มนุษย์คิดไตร่ตรองแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดี ได้รับการยอมรับจากสังคมและยึดถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความคิดเห็นส่วนใหญ่ของคนในสังคมตามช่วงเวลาต่างๆ และสถานการณ์ของชุมชนหรือสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

Rojjanaprapayon (1997) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าคนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบ ต่อสังคม ไม่ค่อยมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบด้านหน้าที่พลเมืองของตนเอง ปฏิบัติตัวแบบไม่คงเส้นคงวาไม่เสมอต้นเสมอปลาย และบางส่วนไม่ชอบปฏิบัติตามกฎหมายขอบหาช่องว่างหลีกเลี่ยงกฎหมาย

พวงชมพู ไชยอาลา แสงรุ่งเรืองโรจน์ (2560) ได้ศึกษาชุมชนและพบว่าชุมชนกำลังประสบปัญหาค่านิยมของระบบทุนนิยมกำลังเข้ามา ในขณะที่ความเข้มแข็งของชุมชนโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กกำลังเสื่อมคลายลงเนื่องจากวิถีในการดำเนินชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยการสำรวจข้อมูลพบว่าถึงแม้ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวยังอยู่ในระดับมาก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชนและเครือข่ายมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องระดมความคิดเห็นจากคนทุกๆ กลุ่มในชุมชนเพื่อสร้างมติร่วมกัน (Consensus-Common Agreement) ต้องมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างกลุ่มที่เข้ามาร่วมทำกิจกรรม นอกจากนั้น งานวิจัยยังพบข้อมูลว่าการมีส่วนร่วมนั้นควรตระหนักว่าใครมีคุณสมบัติ มีความเหมาะสมที่จะแสดงลักษณะการมีส่วนร่วมแบบใด

3. ปัจจัยด้านความเชื่อส่วนบุคคล ความเชื่อส่วนบุคคล เป็นการยอมรับอันเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติที่เป็นผลดีหรือผลร้ายต่อมนุษย์นั้นๆ หรือสังคมมนุษย์นั้นๆ แม้ว่าพลังอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านั้น ไม่สามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง แต่ผู้คนในสังคมยอมรับและให้ความเคารพเกรงกลัวสิ่งเหล่านี้ ความเชื่อจึงมีได้ขึ้นอยู่กับความจริงเชิงวัตถุวิสัยในเนื้อหา คนเราจึงสามารถกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างจริงจังแข่งขันหรืออย่างบ้าคลั่งด้วยความเชื่อที่ผิดแต่เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มชนหรือสังคมได้เท่าๆ กับที่ทำการอย่างต่อเนื่องด้วยความเชื่อที่ถูกต้อง ดังนั้นการกระทำที่ใช้สติปัญญาย่อมต้องอาศัยความเชื่ออยู่ด้วยเสมอ แต่สติปัญญาเองนั้นอาจเข้ามาทดสอบความเชื่อและ

ตรวจสอบความถูกต้องของความเชื่อที่ได้อ้างอิง (กมลชนก จันทรแดง และคณะ, 2561) ในอีกแง่มุมหนึ่งพิจารณาได้ว่า การที่คนเราจะยอมรับและเชื่อสิ่งใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย (บ้านจอมยุทธ, 2561) ได้แก่ 1) การถูกครอบงำให้เชื่อด้วยสื่อโฆษณาหรือการครอบงำจากวัฒนธรรมที่เจริญมากกว่า 2) การถูกล้าสมองให้เชื่อด้วยการสื่อสารจากข้อมูลที่บิดเบือน และ 3) การถูกล่อลวงให้เชื่อด้วยการโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ สมปราชาญ อัมมะพันธ์ (2536) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อไว้ว่า เป็นระดับสภาพจิตใจของบุคคลที่มอบความไว้วางใจ ให้ความเชื่อใจและมั่นใจต่อสิ่งต่างๆ หรือบุคคลต่างๆ ที่ตนเองมีความเชื่อมั่น หากบุคคลใดมีความเชื่อว่าสถานการณ์ใดเป็นความจริงมันก็จะเป็นอย่างนั้น ใครเชื่อว่าสิ่งใดจะเป็นอย่างไร ผลลัพธ์จะเป็นอย่างนั้น เช่น เชื่อว่าเพื่อนเป็นมิตรที่ดี เพื่อนก็จะเป็นมิตรตามความเชื่อของตน ทั้งนี้เพราะเมื่อมีความเชื่อเกิดขึ้นมา ความมั่นใจก็จะเกิดขึ้นตามมาด้วยและจะมีความพยายามที่หาวิถีทางที่จะเข้าถึงความสำเร็จตามความเชื่อของตนเองให้จงได้ ไม่ว่าความเชื่อจะมีจริงหรือไม่จริง ความเชื่อก็มีอิทธิพลต่อการกระทำของมนุษย์อย่างแน่นอน นันทนา ขุนภักดี (2530) ได้ศึกษาและสรุปแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อไว้ว่าเป็นสภาพที่บุคคลให้ความมั่นใจ เห็นสอดคล้องคล้อยตามและเต็มใจที่จะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองเชื่อได้อย่างไม่มีข้อสงสัยใดๆ รวมทั้งเต็มใจที่จะนำข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ไปแจ้งกับบุคคลอื่น ๆ ต่อเนื่องไปได้อีก โดยอาจไม่คำนึงถึงความถูกต้องหรือไม่จากความเชื่อที่ตนเองเชื่อ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงความเชื่อของบุคคล อาจมีสาเหตุมาจากความไม่รู้ก็เป็นไปได้ เพราะความเชื่อ คือ การยอมรับ การไว้วางใจว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นความจริงหรือเป็นสิ่งที่ตนเองไว้วางใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นความจริงที่ตรงตามหลักตรรกะหรือมีเหตุผล มีหลักวิทยาศาสตร์มารองรับความเชื่อที่ตนเชื่อ เช่น คนที่เชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ โชคลางต่างๆ หรือเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง จะมีความยึดมั่นว่า สิ่งต่างๆ เหล่านั้นให้คุณให้โทษแก่ตนได้จริง หรือคนที่เชื่อในฤกษ์ยามจะยึดมั่นว่าวันเวลาการโคจรของดวงดาวต่างๆ จะก่อให้เกิดผลกระทบทางใดทางหนึ่งต่อตัวมนุษย์หรือต่อสังคมประเทศชาติได้ นอกจากนั้นความเชื่อของมนุษย์ ยังสามารถแบ่งออกได้เป็นอีก 2 ประเภท คือ

1) ความเชื่อทั่วไป หรือความเชื่อธรรมดา เช่น ความเชื่อในปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ฝนตกฟ้าร้องฟ้าผ่า น้ำท่วม ฯลฯ ว่าเป็นเพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์บันดาลให้เกิดขึ้น จึงหาวิธีการเพื่อกำราบไหว้อ้อนวอนมิให้เหตุร้ายเกิดขึ้น เป็นต้น หรือความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะของคนและสัตว์ที่บอกเล่าสืบต่อกันมา เช่น บอกว่าคนที่หน้ากร้อ คอสั้น ห้ามคบ หรือหญิงที่เดินกางแขนเหมือนชาย เป็นสตรีโทษ ห้ามแต่งงานด้วย กรณีเกี่ยวกับสัตว์ เช่น ควายที่จะนำมาใช้งานต้องดูขวัญว่าที่ตัวมีกี่ขวัญ ถ้ามีไม่ครบตามลักษณะที่กำหนดถือว่าไม่ดี เป็นต้น ความเชื่อเกี่ยวกับการทำมาหากินและอาชีพ จึงมีทั้งข้อห้ามและข้อปฏิบัติ เช่น เวลาต้นไม้มีดอกข่อยห้ามซื้อจะทำให้ผลเน่า เป็นต้น ความเชื่อเกี่ยวกับนรก สวรรค์ ชาติ ภพ เป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีมานานแล้วว่าการทำไม่ดีจะตกนรก ถูกยมบาลทรมาน ถ้าทำดีจะมีสุขขึ้นสวรรค์ เชื่อว่าตายแล้วไปเกิดในชาติหน้าต่อไป เป็นความเชื่อที่เนื่องมาจากศาสนาเช่นกัน เป็นความซาญญิตของคนโบราณที่ใช้เป็นอุบายสอนคนเพื่อให้เป็นคนดี มีความหวังในชีวิต

2) ความเชื่อที่แฝงไว้ด้วยความกลัวหรือความเชื่อทางไสยศาสตร์ คือ การเชื่อถือโดยรู้สึกเกรงขามหรือกลัวในสิ่งที่เข้าใจว่าอยู่เหนือธรรมชาติหรือในสิ่งลึกลับ อันไม่สามารถจะทราบด้วยเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์ และสิ่งนั้นอาจจะให้ดีหรือร้ายแก่ผู้ที่เชื่อถือก็ได้ นับเป็นอีกหนึ่งความเชื่อที่ยังคงอยู่ในสังคมไทยที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน

ดังนั้นความเชื่อ จึงเกิดขึ้นได้อย่างหลากหลายหนทาง โดยเป็นการยอมรับว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริงหรือเป็นสิ่งที่คนไว้วางใจเชื่อมั่น โดยไม่จำเป็นต้องเป็นความจริงที่ตรงตามหลักเหตุผลหรือหลักวิทยาศาสตร์ใดๆ เพราะความเชื่อเป็นความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมที่ยึดมั่นและยอมรับในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นความจริงมีเหตุผลหรืออาจไม่มีเหตุผลและไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น เชื่อเรื่องดวงโหราศาสตร์ เชื่อเรื่องการกลับชาติมาเกิดใหม่เป็นกฎแห่งวิบากกรรม จึงทำให้บุคคลนั้นมุ่งกระทำแต่ความดี ไม่ต้องการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ส่งผลทำให้สังคมโดยรวมเกิดความสงบสุขขึ้นมาได้ เมื่อพิจารณาในประเด็นนี้จึงถือเป็นประโยชน์ของความเชื่อได้เช่นกัน จากข้อมูลที่น่าเสนอมาผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยดังกล่าวเพื่อสรุปข้อค้นพบและนำเสนอแนวทางแก้ไขในการนำไปพัฒนาชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลของนักศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลกับการพัฒนาชุมชน
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นและการพัฒนาชุมชน
4. เพื่อสรุปนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นอันจะส่งผลไปถึงการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล นักศึกษาชายและหญิง ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม รหัส GE2242 ภาคการศึกษาที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 103 คน โดยมีนักศึกษาจากคณะต่างๆ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษ และสาขาการท่องเที่ยวคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม สาขาการจัดการโรงพยาบาล คณะบริหารธุรกิจ/การบัญชี คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสมุทรปราการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปลายเปิด ประเด็นเกี่ยวกับความหมายของปัจจัยด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล โดยให้เป็นผู้เขียนคำตอบแบบสอบถามเอง (Self-administration questionnaire) โดยมีการสำรวจความคิดเห็น (Survey research) แบบวัดผลครั้งเดียว (One-Shot Case Study) ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล การสนทนากลุ่มย่อย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นประเด็นประสบการณ์จากค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลของตนเองกับผลกระทบทั้งข้อดี ข้อเสียในการนำไปพัฒนาชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square) โดยทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อสรุปให้เห็นข้อมูลที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านค่านิยมส่วนบุคคล

ที่	ปัจจัยด้านค่านิยมส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1	ชอบใช้ของแบรนด์เนม	10	9.70
2	ไม่ชอบให้ใครมายุ่งเรื่องส่วนตัว	8	7.76
3	ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองถึงจะดี	9	8.73
4	คิดนอกกรอบเพื่อสร้างความแตกต่าง	18	17.47
5	ต้องติดตามข่าวสารทันสมัยอยู่ตลอดเวลา	17	16.50
6	ต้องพูดภาษาที่สอง เช่น อังกฤษ จีน ให้ได้	14	13.59

ที่	ปัจจัยด้านค่านิยมส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
7	ทำงานจิตอาสาบ้างเพื่อให้เป็นคนดีของสังคม	13	12.62
8	ต้องเรียนให้สูงเพื่อทำงานที่ดีค่าตอบแทนสูง	7	6.79
9	ควรมีแฟนเป็นเพื่อนคู่คิดในการเรียนหรือการทำงานต่างๆ	4	3.88
10	ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องคนอื่นเพราะจะทำให้เกิดความวุ่นวายกับชีวิต	3	2.91
รวม		103	100.00

จากตารางที่ 1 พบข้อมูลว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นด้านปัจจัยการคิดนอกกรอบเพื่อสร้างความแตกต่างมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.47

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านค่านิยมส่วนบุคคลกับการพัฒนาชุมชน

ความสัมพันธ์ของปัจจัย ด้านเพศกับผลกระทบ ด้านค่านิยมส่วนบุคคล กับการพัฒนาชุมชน	ความถี่				ค่าเฉลี่ย	SD.	χ^2
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)			
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 103 คน	32 (31.06) (ซ=8, ญ=24)	48 (46.60) (ซ=28, ญ=20)	19 (18.44) (ซ=7, ญ=12)	4 (3.88) (ซ=0, ญ=4)	4.05	0.81	.007

ระดับ $\alpha = .05$

จากตารางที่ 2 ข้อมูลจากผลการทดสอบ พบว่า ปัจจัยด้านเพศกับค่านิยมส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ด้านผลกระทบกับการพัฒนาชุมชน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ โดยผลการทดสอบความสัมพันธ์ ได้ค่าไคสแควร์ที่ระดับ $\chi^2 = .007$ คือ ยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความเชื่อส่วนบุคคล

ที่	ปัจจัยด้านความเชื่อส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1	เชื่อว่าทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว	8	7.76
2	เชื่อว่ากตัญญูต่อพ่อแม่ชีวิตจะเจริญ	12	11.65
3	เชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีจริง	11	10.67
4	เชื่อว่าหากไม่เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะต้องมีเหตุร้ายได้	13	12.62
5	เชื่อว่าคนเราเกิดมามีวิบากกรรมของตนเองต้องชดใช้	10	9.70
6	เชื่อว่าทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตไม่ใช่เหตุบังเอิญ	14	13.59
7	เชื่อว่าคนที่ประกอบอาชีพดีๆ เช่น ครู นักวิชาการ นักกฎหมาย จะเป็นคนดีด้วย	12	11.65
8	เชื่อว่าคนเราพัฒนาได้ถ้าตั้งใจจริงมุ่งมั่นจริงต้องทำได้	14	13.59
9	เชื่อว่าการคบคนดีจะพาตัวเราไปเจอสิ่งที่ดีด้วย	6	5.82
10	เชื่อว่าชาติหน้ามีจริงต้องทำสิ่งที่ดีๆ ทำบุญไว้มากๆ ชาติหน้าจะได้สบาย	3	2.91

จากตารางที่ 3 พบข้อมูลว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นด้านความเชื่อทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตไม่ใช่เหตุบังเอิญ และเชื่อว่าคนเราพัฒนาได้ถ้าตั้งใจจริงมุ่งมั่นจริงต้องทำได้ จำนวนมากที่สุดเท่ากัน คือด้านละ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 13.59

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านความเชื่อส่วนบุคคลกับการพัฒนาชุมชน

ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศ กับผลกระทบด้านความเชื่อ ส่วนบุคคลกับการพัฒนาชุมชน	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	SD.	χ^2
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 103 คน	83 (80.58) (ช=38, ญ=45)	20 (19.41) (ช=5, ญ=15)	4.81	0.40	.091

จากตารางที่ 4 ข้อมูลจากผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยด้านเพศกับความเชื่อส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านการพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = .05$ โดยผลการทดสอบความสัมพันธ์ได้ค่าไคสแควร์ที่ระดับ $\chi^2 = .091$ คือ ปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเพศกับผลกระทบด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นและการพัฒนาชุมชน

ความสัมพันธ์ของปัจจัย ด้านเพศกับผลกระทบ ด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่น และการพัฒนาชุมชน	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	SD.	χ^2
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 103 คน	32 (31.06) (ช=11, ญ=21)	45 (43.68) (ช=13, ญ=32)	26 (25.24) (ช=19, ญ=7)	4.06	0.75	.001

ระดับ $\alpha = .05$

จากตารางที่ 5 พบข้อมูลจากผลการทดสอบว่า ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นและการพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = .05$ โดยผลการทดสอบความสัมพันธ์ได้ค่าไคสแควร์ที่ระดับ $\chi^2 = .001$ คือ ยอมรับสมมติฐาน

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการสนทนากลุ่มย่อย พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มากกว่าร้อยละ 50 คือ จำนวนเกินครึ่งหนึ่งของกลุ่มนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด ได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันว่าปัจจัยด้านค่านิยมส่วนบุคคลนั้นเป็นแนวคิดแนวปฏิบัติที่สังคมยึดเป็นตัวกำหนดและตัดสินใจในการดำรงชีวิต เช่น คนไทยเชื่อว่า การเรียนจบสูงๆ มีหน้าที่การทำงานที่ดี จะทำให้สบายหรือถ้าทำงานรับราชการจะทำให้ดูมีหน้ามีตาในสังคม เพราะจะได้รับการดูแลจากรัฐและจะได้สุขสบายทั้งตัวเองและครอบครัว จากตัวอย่างที่กล่าวมา ในความเป็นจริงของชีวิต ค่านิยมต่างๆ ก็ได้เป็นจริงหรือสำคัญเสมอไป เพราะคนที่เรียนจบมาสูงแต่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตก็มีมากมาย ทำงานเป็นรับราชการแต่ไม่ได้สบายก็มีเป็นจำนวนมากเช่นกัน ดังนั้นการมีค่านิยมเป็นสิ่งที่ดีแต่ควรเดินตามค่านิยมที่นำไปปรับใช้ได้จริงไม่ใช่จมอยู่กับสิ่งที่เขาบอกกันต่อๆ กันว่าทำแล้วดี ค่านิยมเป็นทัศนคติของบุคคลหรือสังคมที่มีต่อสิ่งของ ความคิด และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนา คุณค่าและความถูกต้องของสิ่งค่านั้นๆ เช่น คนตะวันตกอย่างชาวอเมริกันถือว่าประชาธิปไตย มีความสำคัญมากควรดูแลปกป้องรักษาไว้ด้วยชีวิต ชาวอเมริกันมีความรักในอิสระและรักเสรีภาพ เป็นต้น ส่วนค่านิยมของคนไทยหรือคนตะวันออกโดยทั่วไปนั้นแตกต่างจากค่านิยมของชาวอเมริกันหรือคนตะวันตก เช่น คนไทยถือว่าความสงบสุขทางจิตใจและการทำบุญให้ทานเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา การเคารพเชื่อฟังบิดามารดาและการกตัญญูรู้คุณเป็นสิ่งที่ดีควรยกย่อง นอกจากนั้น ค่านิยม ยังหมายถึง สิ่งที่บุคคลพอใจหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าแล้วยอมรับไว้ในความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ค่านิยมจะคงอยู่ในตัวบุคคลในรูปของความเชื่อตลอดไป จนกว่าจะพบกับค่านิยมใหม่ ซึ่งตนพอใจกว่าก็จะยอมรับไว้

เมื่อบุคคลประสบกับการเลือกหรือเผชิญกับเหตุการณ์และต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเข้าจะนำค่านิยมมาประกอบการตัดสินใจทุกครั้งไป ค่านิยมจึงเป็นเสมือนพื้นฐานแห่งการประพฤติปฏิบัติของบุคคลโดยตรง

ส่วนปัจจัยด้านความเชื่อส่วนบุคคลนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มากกว่าร้อยละ 50 ได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่ยึดมั่นและยอมรับในสิ่งนั้นๆ อาจมีเหตุผลหรือไม่ก็ได้ จึงเรียกได้ว่าเป็นความเชื่อส่วนบุคคล ตัวอย่างเช่นคนไทยมีความเชื่อในเรื่องของผีสิง เทวดา กฎแห่งกรรม กระทำสิ่งใดก็จะได้รับผลตอบแทนเช่นนั้น เชื่อเรื่องบาปบุญ เชื่อการรู้คุณบิดามารดา จะทำให้ชีวิตเจริญ การเลือกซื้อมีทั้งข้อดีและข้อเสีย เชื่อไปในทางที่ดีก็ไปปรับใช้ในชีวิตให้มีความสุข แต่ถ้าเชื่อมากเกินไปก็เกิดเป็นความงมงายหรือถ้าทำไม่ได้ตามความเชื่อหรือค่านิยมที่ตั้งไว้ก็จะก่อให้เกิดทุกข์ โดยค่านิยมของคนไทยในยุคนี้ยืมวัดคุณค่าของคนจากวัตถุหรือวัตถุจากการแต่งกาย ให้ความสำคัญกับสินค้าที่มียี่ห้อราคาแพงและเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่นิยมเรียกกันว่าสินค้า “แบรนด์เนม” (Brand Name) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า หรืออุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกอย่างโทรศัพท์มือถืออันจะเข้ามามีบทบาทในชีวิตมากกว่าการเป็นสิ่งของเครื่องใช้ เพราะกลายเป็นเครื่องวัดความมั่งมี วัดความดีงาม ความน่าเคารพ สรรเสริญของคนในสังคม จึงเป็นเหตุให้หลายคนขาดสติความยั้งคิดตื่นตระหนกหาข่าวของเครื่องใช้ราคาแพง เพียงเพื่อความภาคภูมิใจในการได้ครอบครอง ได้อวด โดยไม่เลือกวิธีการในการแสวงหาสิ่งเหล่านั้น หลงคิดไปว่าการมีบ้างถือเป็นสิ่งที่ดี จึงเข้าสู่กระบวนการกระทำความผิดเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของที่เรียกกันว่าแบรนด์เนม เพราะคนในสังคมใช้เกณฑ์ค่านิยมเหล่านี้มาเป็นตัวตัดสินคุณค่าของมนุษย์

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่ามีความสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ คือ ปัจจัยด้านเพศกับค่านิยมส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ด้านผลกระทบกับการพัฒนาชุมชน รวมทั้งปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านการสื่อสารกับบุคคลอื่นและการพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้านเพศกับความเชื่อส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ด้านผลกระทบกับการพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ว่า

ปัจจัยด้านเพศและค่านิยมส่วนบุคคลนั้นมีอิทธิพลมากกว่าความเชื่อส่วนบุคคล ดังที่สุพัตรา สุภาพ (2531) ได้นำเสนอไว้ว่าค่านิยมมีอิทธิพลที่สืบทอดไปยังพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะค่านิยมของบุคคล (Human Value) เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยากเพราะมีความคงทนถาวรพอสมควร (Rokeach, 1973) โดยจะมีอิทธิพลต่อความคิด การตัดสินใจ รวมทั้งพฤติกรรมการแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลด้วยเสมอ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2558, ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร, 2558, Schwartz, 2006) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตระกูล ชำนาญและคณะ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน และสอดคล้องกับ ฤทธิณันท์ เชื้อทอง และรุจิระ โรจนประภาพันธ์ (2561) และ Phillips (1965) ที่พบข้อมูลว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับตัวเองหรือตัวบุคคลมากที่สุดถึงร้อยละ 85.40 แต่ที่น่าเป็นห่วงคือ งานวิจัยที่พบว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่คงเส้นคงวา หลีกเลียงกฎกติกา (Rojjanaprapayon, 1997) และควรต้องดำเนินการตามที่ พวงชมพู ไชยอานา แสงรุ่งเรืองโรจน์ (2560) ได้ศึกษาชุมชนและพบว่ามีความจำเป็นต้องระดมความคิดเห็นจากคนทุกกลุ่มในชุมชนเพื่อสร้างมติร่วมกัน (Consensus-Common Agreement) ต้องมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างกลุ่มที่เข้ามาร่วมทำกิจกรรมหรือช่วยกันพัฒนาชุมชนของตนเอง

บทสรุป

ข้อดีของค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคล ได้แก่ ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง คิดนอกกรอบอยู่เสมอ เป็นแรงจูงใจหรือผลักดันของบุคคล เป็นอิสระไม่อยู่ภายใต้อำนาจของใคร เป็นคนทันสมัยอยู่ตลอดเวลา อาจนำไปพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติให้ดียิ่งขึ้นได้

ข้อเสียของค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคล ได้แก่ ถ้ามีมากเกินไปก็อาจทำให้ชีวิตประสบปัญหาได้ อาจจะถูกดึงไปไปในทางที่ผิด อาจไม่ฟังความคิดเห็นของใคร เอาแต่ตัวเองเป็นหลัก ค่านิยมบางอย่างอาจไม่เหมาะกับตัวเอง แต่ก็ยังทำตามค่านิยมอยู่ ความเชื่อหรือค่านิยมบางอย่างอาจมีแต่ความเท็จไม่มีความจริง ซึ่งส่งผลให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ลำบาก จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา จนทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาของส่วนรวมล้มเหลวได้ ดังนั้นมนุษย์เราควรพิจารณายึดถือทั้งสองปัจจัยแต่พอสมควร อย่าเอาทั้งชีวิตไปผูกติดกับความเชื่อหรือค่านิยมให้มากเกินไป

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อบุคคลอื่นอันจะส่งผลไปถึงการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จากข้อมูลที่ได้รับมาผู้วิจัยเสนอว่า ควรนำข้อมูลจากงานวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนต่างๆ ดังนี้ คือ

1. รมรณรงค์ให้เกิดการรับรู้และตระหนักในปัญหาด้านค่านิยมส่วนบุคคลรวมทั้งความเชื่อส่วนบุคคลมากยิ่งขึ้น เพราะส่งผลกระทบต่อการศึกษาระหว่างบุคคลและการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาชุมชนของตนเอง
2. แนวทางการปรับแก้ไขปัญหาจากปัจจัยทั้งสองด้านนี้ จึงต้องอาศัยองค์ความรู้ในการวิเคราะห์ตนเองของบุคคลนั้นๆ ว่าตนเองเป็นเช่นไร มีความชอบหรือไม่ชอบสิ่งใด มีความรู้ความสามารถทักษะใดที่สามารถนำไปช่วยพัฒนาชุมชนของตนเองได้บ้าง โดยต้องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขอย่างแท้จริงและยั่งยืน
3. เมื่อสร้างความเข้าใจและรู้เท่าทันปัญหาในด้านนี้แล้วจะทำให้บุคคลยอมรับในสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากปัจจัยทั้งสองด้านของตนเอง และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นเพื่อการสื่อสารที่มีจุดมุ่งหมายเหมือนกัน คือ สร้างสิ่งที่ดีให้เกิดขึ้นในชุมชนที่อยู่อาศัยร่วมกัน เช่น สร้างความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อป้องกันความเสียหายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นและการช่วยกันแก้ไขปัญหาในชุมชนที่เกิดขึ้นแล้ว และต้องการให้คนในชุมชนช่วยกันดำเนินงาน สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเกิดความสำเร็จขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของคนในชุมชนที่อาจมีค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน แต่สามารถทำงานร่วมกันได้เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม อันเป็นเป้าประสงค์สำคัญของการวิจัยในครั้งนี้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหารทุกระดับของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ได้ให้โอกาสและสนับสนุนทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอย่างดีในการทำงานและการศึกษาวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2558). *คนเรารู้สึกอย่างไรเพื่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: ส.โพลบุลย์การพิมพ์.
- กมลชนก จันทร์แดง, ขวัญฤทัย บุญเนตร, นัฐพร อุตะมะ และเพื่อน. (2561). *ความเชื่อ*. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
- ตระกูล ชำนาญ. (2561). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 19(1), 105-113.
- นันทนา ชุนภักดี. (2530). *การวิเคราะห์ความเชื่อของชายไทยในสวัสดิการศึกษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บ้านจอมยุทธ. (2561). *ความเชื่อก่อนการนับถือพระพุทธศาสนา*. สืบค้นจาก https://www.baanjomyut.com/library_2/extension-2/thai_philosophy/08.html
- ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพ็ชร. (2558). ปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยภาคีรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร. *สุทธิปริทัศน์*, 32(101), 121-133.
- พวงชมพู ไชยอาลา แสงรุ่งเรืองโรจน์. (2560). “กระบวนการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนและผู้ใหญ่ผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น: กรณีศึกษา ชุมชนหมู่บ้าน หนองนาสร้าง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”. *วารสารวิถีสังคมมนุษย์*, 5(1), 166-190.
- ฤทธิณันท์ เชื้อทอง และรุจิระ โรจนประภานต์. (2559). คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. *วารสารวิชาการ*, 21(29), 110-143.
- ฤทธิณันท์ เชื้อทอง และรุจิระ โรจนประภานต์. (2561). คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ วาฬวิพากษ์: ค่านิยม มายาคติ และอุดมการณ์ที่ปรากฏ ในหนังสือ “วรรณคดีในวรรณคดีไทย” *วารสารธรรมศาสตร์*, 37(1), 19-42.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. (2536). *ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2531). *สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2552). *พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ แนวคิดและทฤษฎี*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- DeFleur, M. L., & Ball-Rokeach, S. (1982). *Theories of mass communication (4th ed.)*. New York: Longman.
- Miller, W. R. (1995). *The ethics of motivational interviewing revisited. Behavioral and Cognitive Psychotherapy*, 23, 345-348.
- Phillips, H. P. (1965). *Thai peasant personality: The patterning of interpersonal behavior in the village of Bang Chan*. California: University of California Press.
- Rokeach, M. (1973). *The nature of human values*. New York: Free Press.
- Rojjanaprayon, W. (1997). *Communication patterns of Thai people in a non-Thai context*. Doctoral dissertation Perdue University.
- Schwartz, S. H. (2006). *Basic human values: Theory, measurement, and applications*. *Revue française de sociologie*.